

"Először elnézzük a gonoszságot.
Azután megengedjük a gonoszságot.
Azután legalizáljuk a gonoszságot.
Azután támogatjuk a gonoszságot.
Azután ünnepezzük a gonoszságot.
Azután üldözzük, aki még mindig
gonoszságnak nevezi azt."

(Dwight Longenecker)

KOINONIA
XXX. évfolyam 4. szám
2023. április

Bulányi Gy.: Húsvéti napló	5262
Bulányi Gy.: Szerkesztőségi találkozó	5264
Gromon A.: Túl az igazságosságon	5266
Király I.: Erények erecskéi	5272
Farkas I.: Duguláselhárítás	5274
Habos L.: Az Úr békéje	5280
Máté-Tóth A.: A teológia és...	5282

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért. »
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY HÚSVÉTI NAPLÓ

Testvéreim Jézusban! Első szavam a köszöneté.
Köszönöm, hogy meghívtatok.

Utoljára 17 esztendővel ezelőtt szólhattam
egyházközséghez. Az elmúlt másfél esztendőben
szólhattam ugyan már templomban is valakikhez: de
csak a Bokor egy-egy jeles alkalomra egybegyűlt
népéhez. A mai napon, papságom 57. évében,
körötökben valamit újra kezdhetek. Örülök neki.
Megköszönöm Istennek és Nektek. Ennyit bevezetésül.
Most pedig dologra.

Harmincas éve derekán Jézus otthagyja faluját,
házát, ácsműhelyét. Gyalogol vagy száz kilométert,
hogy bemerítkezzék Jánosnál a Jordán vizébe, majd egy
onnan 20-40 kilométerre fekvő pusztának veszi útját.
Mit visz magával útipoggyászként, nem tudjuk.

Böjtölni megy. Hetek telnek így el, s mire
befejezné böjtjét, megkísérti a Sátán. Miért ment a
puszta magányába? Miért akart magában maradni?
Miért vonta ki magát megszokott életéből,
környezetéből, napi munkájából? Miért tesz ilyet az
ember? Tisztázni akarhatott valamit, aminek
tisztázására az otthoni körülmények nem biztosítottak
neki elegendő csendet, nyugalmat. Úgy volt ő is, mint
akármelyikünk? A nap folyamán jut eszünkbe: ma még
nem is imádkoztunk..., s ágyunkba zuhanva mondjuk:
Hálát rebeg lelkem, hogy egész napon át úgy szeretnél
engem? Elalszunk a mögöttünk levő nap gondjaival, s
másnap az iskolából, munkahelyről elkésés
gondolatától üzve kezdjük meg napi rohanásunkat? S
még jó, ha valami csodaként megőriztük eleink
örökségét, s a vasárnap délelőtti misére - rohanva,
rohanás nélkül - megérkezünk egy kis nem
negyvennapos, csak ötven perces belemerülésre?

Milyen volt Jézus názareti élete? Jézus is úgy élte
napjait, ahogyan mi? Hat napot élhetett úgy, de a
hetediket, a *szabbat-ot*, a nyugalom napját biztosan
másképpen töltötte el, mint mi. Szigorú társadalmi
szokások vigyáztak rá, hogy a nyugalom napja a pénteki
esthajnali csillag feljövésétől a szombati esthajnali
csillag feljövéséig végig valóban a nyugalom napja
legyen. Izraelben ez a 24 óra Istenbe merülésre volt
szánva Jézus idejében.

Mégis: ami csendet Názáretben képes volt
megteremteni a maga számára, az nem elégitette ki őt.
Különböznem ment volna a pusztába. A szinoptikusok
három egymástól különböző erejű igével - vitte, üzte,
kiüzte - adják tudtunkra, hogy a Lélek bírta őt rá, hogy
otthagyja otthonát. Nyugtalan volt, nem maradhatott
tovább. Hogyan lehetett ekkora hatalma rajta a
Léleknek? Ha valaki erre ezt válaszolja: már hogy a
csudába ne lett volna hatalma a Szentháromság
Második személyén a Harmadiknak? - félő, hogy már
vége is számára a nagyböjtnek. Miért? Mert már fel is
mentette magát, mert már ott van jól beidegezett
önbecsapási mechanizmusunk zsákutcájában: Jézus ezt
is meg mást is megtehetett, hiszen Isten volt, ezzel
szemben tőlem, kisbajos embertől Isten sem
kívánhatja... Mit? Hát éppen azt, amit kíván. Mit kíván?
Elmondja Isten - Jézus vagy akárki más által is -, amit
mindannyiunktól kíván. De csak a Lélek mondja meg
kinek-kinek egyenként, lelkünk csendjében, hogy
személy szerint tőlünk mit kíván. Ha más mondja

nekem, hogy mit kellene tennem, ismét nyert - azaz vesztett - ügyem van: hogyan lehetsz ilyen értetlen velem szemben... ha ismernéd körülményeimet, nem mondanál nekem ilyen képtelenségeket, nem lennél ilyen szeretetlen velem szemben... stb.

Van az Istennek olyan üzenete, amely mindannyiunk számára azonos: tennünk kell Isten akaratát. Van lelkiismeretünk, s az beszél. Elnémíthatatlanul. Akkor is, ha nem hallgatunk rá. S van Istennek személyre szóló konkrét üzenete is, de ezt csak az hallja meg, aki hallgatni is akar arra, amit hall belülről. Jézus ez utóbbiak közé tartozott, és azt hallotta, hogy el kell mennie a pusztába, s végig kell ott gondolnia, mire kell felhasználni a életét.

Valamit végig gondolt a 40 nap alatt. A Sátán azt próbálta megmagyarázni neki, hogy annak, amit Jézus akar, nincs semmi értelme. Értelme annak van, amit a Sátán kínál fel életprogramként: kövekből kenyereket varázsolni, sértetlenül leugrani tudni a magasból, Sátánt imádás fejében elfogadni tőle a világ minden országát s azok dicsőségét. Ez a reális program, minden egyéb csak felhőkalanalazás. Azért kísérthette őt ezzel a Sátán, mert Jézus a negyven napos böjt során nem ezekre az eredményekre jutott. A Sátán nem kizárólag Jézusnak áll szolgálatára. Nekünk is magyaráz. Magyarázatának kétezer esztendő summája: amit Jézus akar, nagyon szép, de kivitelezhetetlen. Műkifejezést is gyártott a kétezer esztendő e sátáni szövegről: amit Jézus akar, az csak utópia. Nincs hely, ahol megvalósítható. A ti Banditok kitalált ifjúságában egy másik műkifejezést: amit Jézus akart, az elpídiá, ének a reményről.

Ha ma akadna valaki, aki otthagya mindennapi életét, hogy elmenjen 40 napra a pusztába, s ott valami jézusi, utópiás-elpídiás eredményre jutna arról, hogy mire is kell felhasználni életét, biztos lehet benne, hogy megtiszteli őt is látogatásával a Sátán. Herbert Haag, a tudós tübingeni professzor megírhatta ugyan könyvét: Búcsú az ördögtől, s én nem is vitázom vele arról, hogy van-e Sátán vagy nincs, de abban biztos vagyok, hogy a hangját hallatni fogja, ha valaki újra ilyen eredményre jut. Biztosan, mert úgy teremtett meg bennünket Isten, hogy választhatunk: elkerüljük Jézus útját s annak végét, a Golgotát, meg nem kerüljük el. S a Sátán jószágos hozzánk: meg akar menteni minket a Golgotától.

Ha nem akarjuk elkerülni, ő gondoskodik róla, hogy oda is kerüljünk. Jézust is meg akarta menteni... ő nem állt kötélnek... s odakerült.

A jézusi visszautasítás refrénje: Isten. Az ige érdekli őt, amely Isten szájából jön... Ne kísérsd a te Uradat, Istenedet... a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj. Jézus olyan útra akar lépni, mely kiszabadítja őt magát és minden követőjét a Sátán bűvöletéből. Miért? Mert Istentől való, s ennek folytán szereti az embert. Vállalkozik ezért az utópiára, az elpídiára, a Golgotára.

Lemond a marhacsapásról, s választja az Utat, amellyel azonosítja önmagát: Én vagyok az Út. Mi ez az Út. amelyet Jézus kiformált a pusztában, s amelynek ellenénekét adja a Sátán három kísértése? Mondhatok végeredményeket, amelyek az elmúlt félszázad során dolgozódtak ki. Cseréld le a világ három kategóriáját: jóbarát, semleges, ellenség - az egyetlen jézusi kategóriára: felebarát. Hatmilliárd a felebarátaid száma, és senkit se kezelhetsz se közömbösként, se ellenségként. Vagy: légy kicsiny, szegény és szelíd, s ne akarj felebarátainak fölibe kerekedni azzal, hogy tied az első hely, a gyermekeidnek meg tudod adni azt, amit mások nem tudnak megadni, s a legerősebb katonai szövetségek garantálják biztonságodat. Vagy: szolgálj, adj és teremts békét magad körül, lemondva arról, hogy uralkodol, hogy kiváltságokra törekedél, s hogy bizony megvéded szerzett jogaidat azoktól, akik megirigylük tőled azokat. Vagy: ne kiváltságokra és azok megvédésére törekedjél, hanem osztozásra, hogy megvalósulhasson, amiről Petőfink énekelt: a bőség kosarából egyaránt mindenki vehet; meg amiről Vörösmartynk húzta a vonót: amikor a viszály elvérzik a csatákon. Jézus visszautasítva a Sátán kísértéseit azzal a végeredménnyel jön elő a pusztából, hogy mondhat meg tehet a Sátán, amit akar, az Isten országa lehetséges. A szeretet civilizációja megteremthető. Nem pusztá álom. Neki arra kell felhasználnia életét, hogy ez a munka elinduljon, kerül, amibe kerül. Nem tizenéves már. Benne van a férfikorban. Negyven felé tart már. Majd keres magának tizenéveseket, akiknek elmagyarázza, hogy mi fán terem az Isten országa.

A pusztából kijövése óta eltelt kétezer esztendő keresztény és történelembe írt summája, hogy ez a jézusi vállalkozás - csak álom. A keresztényeknek nagy az öntudata, de ez az öntudat nem abból források, hogy a jézusi célkitűzést közelebb hoztuk a megvalósuláshoz. Egyebekből, amire nem érdemes szót vesztegetni. Azért nem érdemes, mert bármely egyéb vallás és kultúra könyveiben és szótáraiban megtalálhatjuk megfelelőit: a magasabbrendűség-tudat különféle változatait. Foglalkozunk csak azzal azzal, ami lehetővé teszi, hogy Jézus az ő nevét emlegetők körében tanítványokra, követőkre találjon.

Ennek feltétele, hogy visszautasítsuk a Sátán mai és nekünk szóló ajánlatait. Képesek vagyunk-e erre? Jézusnak a negyven napos pusztai böjtre volt hozzá szüksége. Exodusra.

Názáretben képtelen volt rá. Ki kellett jönnie onnan. Valami rábírt, hogy kijöjjön. Valamit látott Názáretben is, pusztá nélkül is. Mit? Azt, hogy ami van, az nem megoldás.

A mi exodusunknak is ez a feltétlen feltétele. Látni azt, hogy ami van, az nem megoldás. Nem biztos, hogy akarunk ilyesmit látni. Ha én most itt Jézus nevében beszélhetek, ha én itt most azért szólok, hogy egy magát Jézusról nevező hallgatóság valóban Jézus tanítványa és

követője legyen, azt kell megmutatnom, hogy ami van, az nem megoldás. Megpróbálok.

Szolzszenyicin Rákosztály c. regényében beszélget egymással két Gulagot már megjárt és megszenvedett elvtárs. Az idősebb mondja a fiatalabbnak: "Elvtárs, ne tévesszék meg szenvedései: a kapitalizmust örökre elvetette a történelem". Mire gondolt? 150 évvel ezelőtt Marx, a Biblián nevelődött, majd a meg is keresztelkedett zsidó eljutott arra a megállapításra, hogy amíg van magántulajdon, nincs megoldás. Osztozás nélkül reménytelenül a harácsolás, rablás és verekedés az emberiség élete. Az azóta eltelt százötven esztendő azt is igazolta, hogy az erőszakkal megszüntetett magántulajdon sem képes másra, mint a magántulajdon - bizonyos pozitívumokkal (csak gyáron belül van munkanélküliség) és rettenetes negatívumokkal (Gulag meg annak ismert hazai megfelelői). E történelmi tapasztalat birtokában visszabuzulhatunk 150 esztendőt és reménykedhetünk abban, amit Solzszenyicin elvtársa szerint örökre elvetett a történelem. Aki erre a reménykedésre a nukleáris és ökológiai halál s a tőkés társaságok világalalmának egyéb és előkészítő jellegű fenyegetéseinek láttán képtelen, az eljuthat Jézus pusztába indulási alaphelyzetébe: ez nem megoldás. A megoldás, az Isten akarata, mindenki számára szólóan nyilvánvaló: az osztozás, s ezért a gazdag ifjúnak el kell adnia vagyonát, ha Jézus tanítványa akar lenni.

És mi az Isten akarata az én, a te, az ő számára? Ennek megtudakolására kell a csend. Egyházunk a Nagyböjt első vasárnapjának liturgiájával erre figyelmeztet minket.

Széphalom, 1999.

BULÁNYI GYÖRGY

SZERKESZTŐSÉGI TALÁLKOZÓ

Tisztelt Megjelentek, Barátaim, Szerkesztőségi társaim! 2008. januárjával indulna a *Koinónia* – csak szamizdat jellegű – folyóiratának XV. évfolyama. Első száma 1994 novemberében látott napvilágot. 9-es betűnagysággal hat A/4 oldal volt a terjedelme. Ez az első szám nyolc cikket tartalmaz. Egy szerkesztő bizottsági Beköszöntőt Csire Ferenc aláírással, Hampel Károly fordításában a külföldi sajtó (Publik-Forum, Kathpress, Glaube in der 2. Welt) hat – a Bokorról is szóló – és '94 júliusa és októbere között megjelent cikkét, s végül '94. október 30-án elküldött leveletem a Vatikán budapesti nunciushoz, Angelo Acerbihez. Idézek valamennyit a Beköszöntőből:

Úgy látszik, hogy az *Érted Vagyok* és a *Tájék* után szükségünk van egy harmadik orgánusra is, a Koinóniára. A Tájéknak eddig is voltak mellékletei: Közös dolgaink, Reflexiók, melyek már nem fértek bele a

meglévő keretbe. De túl ezeken az időszaki írásokon, Istennek hála, a Bokor kedve az írásra az év egyéb részeiben sem apad el. Szükségképpen így van ez, amíg értjük az evangélium üzenetét: azt, hogy a szeretet mindig közösségteremtésre indít. S a közösségteremtés rendre irodalmi lecsapódásokat is eredményez. A közösség újszövetségi görög neve: *koinónia*. Innen a Bokor ezen új folyóiratának a címe. Amíg közösségben vagyunk egymással, gondolatainkat nemegyszer írásban is közölni akarjuk testvéreinkkel. Minden jel arra mutat, hogy két meglévő orgánunk nem képes születő és a Bokor egésze számára hasznosnak látszó írásainkat vagy rólunk szóló ilyen írások mindegyikét eljuttatni a Bokor olvasóközösségéhez, s különösen nem a sok esetben kívánatos azonnalisággal.

Bőven születnek a Bokorban olyan írások is, amelyek külső orgánunkban jelennek meg, s ezekről a Tájék nem kevés esetben tudósít is bennünket. Csak-hogy alighanem nagyon ritkán történik meg, hogy e tudósítás alapján valamelyikünk útnak indul, és megpróbálja felhajtani az illetékes szerkesztőségben Budapesten, Miskolcon vagy Kiskunlacházán az újság vagy folyóirat ama régebbi számát, amelyben a keresett írás megjelent. A Koinónia szerkesztősége kiválogatta ezekből az írásokból azokat, amelyeket általános érdeklődésre számot tartónak gondolt. Ennek feltétele, hogy a szerzők nem csak írásuk címét, megjelenési helyét, hanem annak szövegét is közölnék lapunkkal – amint ezt többen meg is teszik. Ennyit idéztem a Beköszöntőből.

'93. novemberre és '99. júniusa között meg is jelent folyóiratunknak közel 50 száma és 436 oldalnyi terjedelemben. Magam gyűjtöttem az anyagot és Csire Feri végezte a nyomdai előállítását. Betegségem következtében '99. ősze és 2000. októbere között a befutó anyag csak a Tájék egy rovataként (*Koinónia* címmel) jelent meg, és összesen 54 oldal terjedelemben. 2000 novemberében jelent meg folyóiratunk újra önállóan, s azóta folyamatosan: összesen 72 számban és 858 oldalon. Ezen újra indulást követően Csire Feri elment Dévára Böjte Csabához, s a nyomdai előkészítés feladata is rám maradt. Ezt a feladatot vette át az elmúlt év folyamán tölem Faragó Feri, és szerkesztő bizottságunkba is bekerült. Két fős volt az. Korábban Kovács Teri és én, ezután meg Feri átvette Teri szerepét.

Most a Csiky Lajcsival, majd Inczedy Péterrel és az ünnep után várható Bisztrai Gyurival megduzzadt szerkesztői bizottságtól kérdezem: Indokoltnak látjuk-e, hogy útnak indítsuk a januári számmal a XV. évfolyamot, vagy hagyjuk folyóiratunkat elhalni. (Már korábban is kérdeztem Szabó Lőrinc Lóci fiának módjára: Megdögölesszük?) Megszületésére az adta az indokot, hogy az *Érted Vagyok* szerkesztősége érdektelen volt azzal az anyaggal szemben, melyet a Koinónia első száma tartalmaz, a Tájék méreteit pedig szétnyomta volna. A kérdés az, hogy életben maradását mi indokolja. Jelen pillanatban 150 példányban nyomtatjuk ki, s az olvasók többsége a Tájékkal együtt kapja